

КОЛІР В АРХІТЕКТУРНОМУ ПРОЄКТУВАННІ ІНТЕР'ЄРІВ

Ягольницька О.М., студентка гр. А-341

Науковий керівник – Василенко О.Б., проф., док. арх. (кафедра Дизайну архітектурного середовища, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Колір – найважливіший елемент в дизайні. Саме колір пробуджує у людини певні почуття і настрої від будь-якого предмета. Що може викликати одну реакцію у одного, викликає іншу в іншого. Іноді це пов'язано з особистими уподобаннями, а іноді з культурними особливостями. Така дрібниця, як зміна конкретного відтінку або його інтенсивності, може пробуджувати зовсім різні відчуття. В цій статті розгорнута проблема аналізу використання кольору в архітектурному проектуванні інтер'єрів та досліджено створення колірної гами середовища, що володіє ознакою цілісності і закінченості, яка вимагає комплексного підходу до визначення меж і цілей використання кольору в інтер'єрі.

Сприйняття кольору і саме його поняття є надзвичайно складним явищем. Закономірності колірної сприйняття ґрунтуються на природних асоціаціях. Природа завжди була джерелом колірних переживань, будучи елементарним еталоном кольороутворення. Але природа перестала бути статистичною моделлю, а науково-технічний прогрес висуває нерідко завдання, несумісні з природними колірними закономірностями. У той самий час, знання цих закономірностей є нагальним соціально-культурним завданням. Прекрасний дар природи – здатність людини бачити світ, розквітлий усіма кольорами веселки. Люди так звикли до цього дива, що не дивуються йому. Понад те, схильні вважати колір об'єктивним властивістю самих предметів. У повсякденному житті ми розглядаємо колір як властивість матеріалів. Звичайно, кольори предметів і матеріалів ми оцінюємо при денному світлі.

Думка, що колір є властивістю речей, служить для багатьох практичних цілей у повсякденному житті. Воно служить також добре у більшості практичних напрямів науки та техніки, проте не скрізь. Так чи інакше, колір сприймається зазвичай як колір предметів чи приміщення. До так званих теплих кольорів відносяться червоний, золотистий і помаранчевий, тоді як синій, фіолетовий та колір морської хвилі вважають холодними.

Вивченням колірних закономірностей природи, фізичних властивостей кольору, законів змішування та поєднання кольорів, їх психічного впливу на людину займається наука кольорознавство. Практичні завдання, які вирішуються цією галуззю знань, полягає у створенні функціонального та психофізіологічного комфорту, спрямованого на підвищення продуктивності праці, зниження стомлюваності, покращення гігієнічних умов та освітленості. Врахування утилітарних завдань не виключає естетичні вимоги при використанні кольору.

При денному освітленні найсвітлішим людині здається жовтий колір. При переході від денного зору до нічного чутливість зсувається до синього кольору. При сутінковому висвітленні найкраще око людини розрізняє зелені відтінки.

Видимий спектр для середньої людини починається з червоного та закінчується фіолетовим. Щоправда, людина може бачити кольори і нейтральні (пурпуровий, кармінний тощо). І трохи менше протилежного кінця спектра – фіолетового. Однак, професіонали розрізняють до 40 відтінків чорного кольору. Колірні сприйняття є важливими для людини враженнями зовнішнього світу і проблема впливу кольору на людину ще не вирішена.

Відомі випадки, коли люди скаржилися на холод у приміщеннях, забарвлених у блакитні чи темно-зелені кольори, хоча температура у них була в межах норми. Після перефарбування приміщень у світло-помаранчеві та червоно-жовті тони невдоволення зникало. Теплі кольори, як правило, викликають бадьорий настрій – їх часто називають активними, холодні ж, навпаки, заспокоюють, їх називають пасивними.

Велика інтенсивність кольору, що діє на людину тривалий час, стомлює зір, яскраве забарвлення набридає і дратує. Крім того, при синьому освітленні знижується гострота зору та швидкість зорового сприйняття, які підвищуються при жовтому та білому світлі. З'ясовано, що серед умов нормального функціонування людського організму важливу роль відіграє психофізіологічний вплив кольору. Підсумковий результат таких впливів зазвичай проявляється різною мірою фізичного та емоційного стану, почуття бадьорості чи втоми, піднесеності чи пригніченості. Емоційність сприйняття щодо кольору проявляється через його асоціативний вплив. Зв'язок певних явищ та предметів зі своїми характерними кольорами трансформувалася у свідомості людини у певні відчуття, що виникають при сприйнятті кольору – символу [3]. Для цілеспрямованого використання кольору необхідно знати стійкі зв'язки між кольором та психологічною реакцією людини. У цьому аспекті встановлено низку закономірностей – за перевагою колірних тону, за образною асоціативністю кольорів, за гармонійністю колірних поєднань. Переважне ставлення до певних кольорів помітно проявляється у різних вікових групах. У загальному вигляді для дітей кращі теплі кольори яскравої насиченості (чистий колір), для дорослих – холодні кольори середньої насиченості та більш змішані, для літніх – ахроматичні кольори пастельних тонів. Колір може заспокоїти та схвилювати, радувати та засмучувати. Кольором можна лікувати, викликати почуття голоду та холоду, легкості та важкості [1]. Тривалість перебування людини у приміщенні залежить від її продуктивної діяльності, що може супроводжуватися побічними шкідниками: виділенням надлишкової теплоти, холодом, шумом. У цьому випадку роль кольору полягає у компенсації несприятливого фактора (наприклад, теплі кольори знижують чутливість) [2].

Французький лікар Ферре досліджував взаємозв'язок продуктивності праці та кольору. Він встановив, що при роботі, розрахованій на короткий термін, продуктивність праці збільшується при червоному світлі, а при синьому знижується. При тривалій роботі підвищенню продуктивності праці сприяє зелене світло, а індиго та фіолетовий знижують її. Ці дослідження відносяться, перш за все, до фізичної праці, до м'язової роботи, але їх результати слід враховувати і за розумової праці. Румунський лікар Стефанеску Гоанга досліджував вплив кольору на дихання та частоту пульсу. Згідно з отриманими даними, частота дихання та пульсу збільшується при пурпуровому, червоному, оранжевому та жовтому кольорах, у той час як при впливі зеленого, індиго та фіолетового пульс та дихання уповільнюються. Фізіологічний вплив має зводитися до сили виразності, тобто кольори викликають певні фізіологічні реакції. Контрастні кольори (жовтий-чорний) особливо підходять для маркування небезпечних ділянок на підприємстві. З метою інформації слід зазначити, що відрізняються безліч відтінків кольорів, наприклад, темні холодні кольори (темно-синій, темно-зелений) та світлі теплі кольори (яскраво-рожевий, сонячно-жовтий). Висвітлення кольорових предметів також має значення. Люди можуть не тільки сприймати кольори, а й викликати їх у своїй уяві. Процес репродукування прийнятої інформації завжди супроводжується переживаннями. Враження про красу людини, робочого місця, ландшафту, безпосередньо після того, як вони були сприйняті, але і у вигляді уявних явищ, доступних людині будь-якої миті. Колір черпає свою значущість з реальної дійсності, його вплив визначається цілою сумою факторів, куди входить соціальний досвід людини [3].

Висновки. Завдання, які вирішуються кольором в інтер'єрі, численні і різнобічні. Колір може на пряму впливати на самопочуття, настрій та працездатність. Отже, використання кольорів в інтер'єрі повинно бути ретельно продумане та обґрунтоване, адже дизайнерське рішення має великий вплив на ментальне здоров'я людини.

Література:

1. Шиян Т.О., Шевченко І.М. Основи інтер'єрного дизайну. К: КНУБА, 2019. 164 с.
2. Колір та ергономіка інтер'єру. <https://designrevolution.ua/uk/blog/ergonomika-interera-ili-kak-pravilno-organizovat-prostranstvo/> (Дата звернення 05.04.2023).
3. Колірний тест Люшера: http://psychologis.com.ua/cvetovoy_test_lyushera.html